

121. HETEMÄEN LISTA TALOUTEMME ONGELMISTA JA FERIAN RATKAISUT NIIHIN

Kaikki 2000-luvun hallitukset ovat – jokainen omalla tavallaan – ajaneet taloutemme tilaa siihen, miten Hetemäen lista (hs.fi/politiikka 28.1.2019) sen kuvaa. Oikeastaan jo Lipposen hallitus vuodesta 1995 aloitti kansalaisten tulon rajoittamisen, väestön heikoimmasta päästä. Silloin innovoitiin taitettu indeksi, joka tarkoitti sitä, että eläkeläisten eläkkeet eivät enää nousseet yhdessä palkkojen kanssa, vaan eläkkeitten nousua jarrutettiin. Tällä hetkellä ollaan siinä, että yli 80-vuotiaitten eläkkeet ovat 31,8 % jäljessä (MunkinSeutu 4-5/2019).

Ylikansallisten hoitoyritysten vanhustenhoito on todella vain jäävuoren huippu, kaltoinkohtelu alkoi siis lähes neljännes vuosisataa sitten. Kaikki seuraavat hallitukset ovat hiljaa ja häpeämättä seuranneet samaa rataa; se on ollut helppoa, sillä eläkeläiset eivät voi lakkoilla eikä ketään kiinnosta heidän asiansa. Moni eläkeläisistä ei varmaan edes tiennyt, mitä tapahtui. Eläke vain ei enää riittänyt ruokaan ja lääkkeisiin. Ja sitten tulivat ”hoiva”kodin laskut.

Alla seuraa Hetemäen lista, ja jokaisen kohdan ratkaisuin on kerrottu ongelmaan sopivat keinot Ferialkirjan kahdestatoista luvusta. Työaikareformin ja muiden uusien toimintamuotojen mahdollisuuksista kerrotaan Ferial nettisivuilla www.feriafinland.fi.

LISTAN KOHTA 1:

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuoteen 2040 mennessä 80 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa sata prosenttia 0,3 miljoonasta 0,6 miljoonaan. Lapsia syntyy 191 000 vähemmän kuin vuoden 2015 väestöennusteen mukaan.

Feria-kirja:

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. Vuoden 2040 80-vuotiaat ovat tämän päivän 60-vuotiaita. He voivat – ja haluavat – jatkaa työtään uuden työajan mukaisesti 4-6 tuntia kymmenen vuotta lisää. Kestävyyssave pienenee kadotakseen lopulta kokonaan.

Työaikareformi on myös ensimmäinen ehto syntyvyyden lisääntymiseen. Silloin ihmisillä on aikaa ja voimia perheelle sekä säännöllinen, varma työ ja työpaikka lähellä.

Luku 9. Nowaohjelma. Pysyäkseen terveenä nämä kuusikymppiset tarvitsevat oman nowatrainerin perehdyttämään heitä lääkkeettömään terveydenhoitoon, puhtaan, kemikaalittoman luomuruoan ja ravinteitten nuorentavaan ja tervehdyttävään voimaan. Tämä muuttaa ratkaisevasti vanhustenhoidon tulevaisuudennäkymiä, sillä krooniset sairaudet johtuvat suureksi osaksi puutos- tai myrkytystiloista. Tätä uutta tietoa he saavat nowatraineriltaan.

LISTAN KOHTA 2:

Ikääntymisen lisäksi julkisia menoja lisäävät hävittäjähankinnat, isot infrahankkeet, ilmastonmuutoksen torjunta ja koulutusmenot. Konsulttiyhtiö McKinseyn mukaan Suomen on varauduttava kouluttamaan miljoona ihmistä uuteen työhön vuoteen 2030 mennessä.

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. Siis kymmenessä vuodessa. Se onnistuu. Tämä 2 x 6 tunnin työaika on aloitettava mahdollisimman pian, ensin koeprojektina ja sitten ala kerrallaan sadan tuhannen henkilön vuosivauhtia. Alkavan hallituskauden aikana uuteen järjestelmään voidaan siten työllistää noin 400 000 työntekijää. Ensimmäisiä aloja voisivat olla hoitoala (vanhukset, lapset, vammaiset, toipilaat), kaupan ala (myös verkkokauppa ja kuljetukset) sekä maan turvallisuus: vartijat, poliisivoimat, oikeuslaitos. Lisäksi Uudenkaupungin autotehdas, Turun telakka, Transtech. Työpaikkoja saataisiin

lisää noin 800 000, jos kaikki nykyiset työpaikat muutettaisiin järjestelmään. Kaikilla aloilla se ei kuitenkaan ole mahdollista.

Luku 3. Tupapiirit. Kaupan alalla koulutus tapahtuu lähinnä työharjoitteluna työpaikalla. Ferian uutta tupapiiritoimintaa voidaan kehittää ja muokata työharjoittelun tarpeitten mukaan.

Luku 10. Kummimaaohjelma. Tampereen Technopolis, Matchmaking Työpajan (30.1.2019) avulla etsittiin toteuttajia namibialaisille hankkeille. Tarvetta on osaamiselle, joka liittyy kaupunkisuunnitteluun ja -kehittämiseen, rakentamiseen, jätehuoltoon ja uusiutuvan energian hyödyntämiseen.

Luku 6. Semiurbaanit asuinlähiköt. Asuinlähiköt ovat erinomaisen sopiva asuinmuoto Namibian maastoon. On mahdollista suunnitella ja rakentaa sinne ekologinen malliverkosto, jota voidaan sitten esitellä ja myydä vaikkapa kiinalaisille tai Aasian aroille.

Luku 7. Junaristeilyt. VR ja Transtech suunnittelemaan luksusristeilyjunaa ja siihen junatuulisähköä. On lisäksi tutkittava, toimiiko junatuulisähkö myös rekoissa. Kun se saadaan toimimaan, laitteistoa voidaan myydä ja viedä myös vanhoihin juniin ja rekkoihin.

LISTAN KOHTA 3:

2000-luvun aikana kotitalouksien velkaantuminen (velka suhteessa tuloihin) on noussut 60 prosentista 120 prosenttiin ja yritysten velka on noussut 110 prosentista 140 prosenttiin. (Lähteet: Suomen Pankki ja IMF).

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. Kun ihmisillä on vakituinen työpaikka, heidän ei enää tarvitse elää velaksi, vaan he pystyvät suunnittelemaan tulevaisuuttaan. Sama koskee yrityksiä: kun Ferian lukuisia, uusia ehdotuksia aletaan toteuttaa, vienti alkaa vetää ja tulokset paranevat. STARin ansiosta tuotanto tehostuu ja kilpailukyky kasvaa.

LISTAN KOHTA 4:

Korkotaso nousee ennen pitkää tai jos ei nouse, uuden rahoituskriisin riski nousee.

Luku 2. Suomen työaikareformin omavarainen rahoitus. Koska hallitukset eivät aikanaan osanneet hyödyntää tätä tilaisuutta, rahoitus on nyt järjestettävä mahdollisesti lainalla. Se on siinä tapauksessa otettava kiireesti ja luonnollisesti kiinteällä korolla. (Ferien sivuilla on kolmisenkymmentä lehtikirjoitusta, miten STARin rahoitus olisi aikanaan voitu järjestää.) Kun se ei enää ole mahdollista, lainan ottoa ei pidä aristella tai viivyttellä, sillä takaisin maksu tulee sujumaan ongelmitta.

LISTAN KOHTA 5:

Parhaassa työiässä olevien (25-54 -vuotiaat) miesten työllisyysaste oli 2017 Kreikan, Italian ja Espanjan jälkeen OECD-maiden neljänneksi matalin. (Lähde: OECD)

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. Uuden työajan ansiosta Suomeen tulee täystyöllisyys. Ne, jotka eivät heti jaksata tehdä kuutta tuntia, voivat tehdä neljän tunnin jaksoja. Kaikkia tarvitaan, jokaisen on etsittävä itselleen mielekäs ja sopiva lähityö. Työmatkustelua ei enää tarvita, sekin vähentää päästöjä.

Luku 9. Nowaohjelma. Oma nowatrainer auttaa pääsemään eroon vaivoista, ja kun terveys paranee, on mahdollista pidentää työpäivää kuuteen tuntiin. On hienoa tietää, että oma aika lisääntyy ja ylitöitä ei tarvita.

LISTAN KOHTA 6:

20 prosenttia suomalaisista 25-34 -vuotiaista miehistä ei ollut töissä 2017. Vastaava prosentti Saksassa

oli 16 prosenttia ja Britanniassa 10 prosenttia. (Lähde: OECD) Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan jopa 25 prosenttia tuon ikäisistä suomalaisista miehistä oli vailla töitä. (Lähde: Tilastokeskus)

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. Suurin ongelma näitten nuorten miesten kanssa on se, että he eivät ole koskaan saaneet mahdollisuutta oppia säännöllistä elämää ja työntekoa. He ovat viettäneet aikaansa villoin ja vapaina, tehneet tyhmyyksiä, ehkä pikkurikoksiäkin, purkaessaan patoutunutta energiaa. He voivat nyt löytää mielekkään työn, valinnan varaa on työaikareformin ansiosta, kunhan he vain pääsevät selville, mitä haluavat tehdä. Silloin heistä tulee kunnan kansalaisia ja perheenisiä.

Tähän ryhmään olisi sijoitettava myös oleskeluluvan saaneet nuoret pakolaismiehet. Heidän on pian päästävä töihin. Työssä saa ystäviä, oppii myös kieltä ja vapaa-aikana ehtii opiskella lisää.

Luku 9. Nowaohjelma. Monet näistä nuorista miehistä ovat saattaneet tulla syrjäytyneiksi, ehkä myös masentuneiksi, käyttäneet alkoholia, valvoneet öitä, pelanneet pelejä ym. Nyt kun heillä on työpaikka, he varmasti haluavat ryhdistäytyä ja saada kuntonsa takaisin. Tässä oma nowatrainer on heille suureksi avuksi. He saavat neuvoja terveytensä hoitamiseen, mutta he saavat myös yhden ihmisen, jonka kanssa he voivat keskustella luottamuksella.

LISTAN KOHTA 7:

Suomen 55-64 -vuotiaiden työllisyys olisi ollut 47 000 – 157 000 korkeampi 2017, jos Suomessa olisi yhtä hyvä työllisyys kuin Tanskassa, Islannissa, Norjassa ja Ruotsissa. (Lähteet OECD ja Tilastokeskus)

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. Suomeen saadaan viidessä vuodessa täystyöllisyys, jos tehdään aikaleimattua niin kuin pitäisi. Sen jälkeen muut Pohjoismaat voivat seurata tätä Suomen tähteä – SUOMI STAR.

LISTAN KOHTA 8:

Suomen julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2018 oli 60 prosenttia, kun Ruotsissa suhde oli 37 prosenttia ja Tanskassa 35 prosenttia.

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. Suomi on keskittynyt kaupungistumiseen ja unohtanut maaseudun. Se on virhe, sillä kaupunki ei voi elää ilman maaseutua, mutta maaseutu voisi elää ilman kaupunkia. Parasta on monipuolinen yhteistyö kaikilla aloilla.

Maakuntien erikoistumisen arvo Suomen kestävän matkailun kehittämisessä on keskiössä kuten allaolevasta luettelosta nähdään. Nähdään myös, että kun näin paljon upeita mahdollisuuksia on tarjolla, kuka malttaisi jäädä syrjään yhteisestä talkoojuhlasta, kun Suomi nostetaan suosta. Perustuloa ei tarvita.

Luku 1. Luomuvilla. Monimuotoistaa maaseutua. Alkaa niukkuuden nujertamisella. (Lue 118/Teemoja)

Luku 2. Suomen työaikareformi STAR. 2 x 6 tunnin työaika antaa kaikille työtä ja lisää kikyä.

Luku 3. Tupapiirit. Nykypäivän osuuskuntamalli, jossa opitaan kahden mestarin avulla.

Luku 4. Maakuntapaviljongit, Ferimartit. Tapaamistori ja maakunnan osaamisen upea näyteikkuna.

Luku 5. Matkailuverkosto. Teemamatkailu on hallittua ja kestäväää.

Luku 6. Semiurbanit asuinlähiköt. Ilmiömäinen asuinympäristö – kaikkien, erityisesti lasten paratiisi.

Luku 7. Junaristeilyt. Tuovat maailman lähelle. Esteettömästi ja luontoa säästään.

Luku 8. Täsmäturismi. Kaupungin ja maakuntien yhteistyötä parhaimmillaan.

Luku 9. Nowaohjelma. Suurenmoinen apu terveysturismin kasvattamisessa.

Luku 10. Kummimaaohjelma. Tehokkain tapa auttaa Afrikan maita ja omaa kummimaata.

Luku 11. Feria-strategia. Feria-ohjaajat avaavat sinulle mahdollisuuksia, joita et huomannutkaan.

Luku 12. Kynttilähetkemme. Television avulla me olemme yhtä. Ohjelmia maalta ja kummimaasta.

LISTAN KOHTA 9:

Vaihtotase suhteessa bruttokansantuotteeseen oli Suomessa puoli prosenttia alijäämäinen, kun se oli Ruotsissa 2,5 prosenttia ja Tanskassa 5,5 prosenttia ylijäämäinen. Jos vaihtotase on ylijäämäinen, kansantalous saa ulkomaisista liiketoimista enemmän tuloja kuin sillä on ulkomaisista toimista menoja.

Luku 11. Feria-strategia. Yritä rohkeasti, et ole yksin, sillä kaiken, mitä teet, voit sijoittaa kansainvälisen Feria-yhteistyön kehyksiin. Tupapiiri on hyvä keino oppia yrittämisen alkuun.

LISTAN KOHTA 10:

Etuuksien ja palvelujen turvaaminen edellyttää ajoissa tehtyjä uudistuksia, jotka eivät ole helppoja.

Luvut 1. – 12. Feria Finland, käytännön luovuudella globaaliin hyvinvointiin. Uuden hallituksen on aloitettava muutos heti. Aikaa on nyt tuhlatu enemmän kuin kymmenen vuotta, sadan miljardin mahdollisuudet on menetetty ja omavaltaisesti otettu eläkeläisiltäkin miljardeja.

Kansakunnan tila. Se on surkea, mutta odottava. Kansalaiset odottavat päättäjiltään rohkeutta. Sitä ei vielä ole löytynyt. Lipponenkin uskalsi koskea vain heikoimpiin, vanhempinsa sukupolveen tai heitä vanhempiin, jotka kävivät läpi sodat, puolustivat maatamme hengellään, jälleenrakensivat sen ja tekivät työtä koko ikänsä lastensa ja maansa hyväksi toivoen lopuksi rauhallisia eläkepäiviä. He saivat kiitokseksi ”taitetun indeksin” ja nyt ”hoiva”kodit. Heille on uuden hallituksen toimesta alettava maksaa eläkesäätiöiden rahastotuotoista ”oikaistua indeksiä”, kuten sitä kutsutaan Pohjalainen-lehden palstoilla.

Hallituksessa vallitsee pelko, näperrellään ja puuhastellaan. Näperrellään muutamien minuuttien työajan pidennyksellä, joka ei muuta mitään ja puuhastellaan sotella, joka ei valmistu. Molemmista siirtyy vastuu seuraavalle hallitukselle. Muutoksen ja vastuun pelko on kaiken toiminnan takana. Löytyykö uuden hallituksen myötä peloton ministeri? Tulevaisuusministeri? (Lue 120/Teemoja) Kuka on osoittanut rohkeutta enemmän kuin kukaan muu? Kuka ymmärtää muutoksen tarpeen? Koko EU odottaa ja tarvitsee sitä. Paradigman muutos pelottaa. Sitrassa myönnettiin vuosia sitten, että muutos pelottaa, riittääkö työtä aina ja kaikille. No, tuloksena on, että työtä ei ole nyt riittänyt aina ja kaikille. Muutoksessa ei ole mitään pelättävää, sen avulla työtä riittää.

Kiertotalous työllistää: maat ja meret on puhdistettava, laajennettu jätehuolto kehitettävä, metallit ja digiromu lajiteltava Suomessa tai Euroopassa ilman terveyshaittoja. Uusia kaivoksia ei pidä perustaa, vain fosfori on saatava talteen Itämeren pohjasta. Liike-energiaa on kehitettävä liikenteen käyttövoimaksi, samoin junatuulivoimaa – ikiliikkuja ei tarvitse keksiä. Solar glass olisi tärkeä uusiutuote, jota tarvitaan rakennusalaalla. Sen kehitys on Yhdysvalloissa ollut jo pitkään alullaan, mutta ei ole edistynyt. Maata on opittava viljelemään biodynaamisesti ja luomuruokaa tuottamaan puhtaasti.

Afrikan maita on autettava kehittymään, junaliikennettä on sielläkin lisättävä. Rautateitä on rakennettava enemmän ja autojen käyttöä on vähennettävä. Mitä enemmän asuinlähiköjä maailmaan rakennetaan, sitä vähemmän autoja tarvitaan. Vain polkupyörät lisääntyvät, ja ihmisten, varsinkin lasten kunto kasvaa. Maatalous on uudistettava, sikatilat ja turkistarhat vaihdettava vähitellen luomuvillatiloiksi ja broilerinkasvatus muniviksi luomukanoiksi. Siten myös lihansyönti vähenee. On keskityttävä teemallisen matkailun kehittämiseen; se on yhdistettävissä junaristeilyihin, jotka vievät turistit maan joka kolkkaan. Asuinlähiköt ja junaristeilyt ovat hyvä keino esitellä maata työperäisille maahanmuuttajille ja heidän perheilleen. Puhutaan aina pienestä Suomesta, mutta Suomi on suuri, asukkaita vain on vähän.

Jatkuvasti on muistettava, että päätökset ovat oikeita vain, kun ne ovat parhaaksi kaikille. Siten tuulivoimapuisto tuntureille ei ole oikein, kiinalaisten rahoittamat teollisuudet pohjoiseen eivät ole oikein, metsäteollisuuden kasvu luonnon kustannuksella ei ole oikein. Nämä päätökset ja toimet eivät ole parhaaksi kaikille, se on helppoa nähdä heti. Talvivaarasta tulkoon muistomerkki ihmisen arvostelukyvyn rajallisuudelle. Jos tätä päätöksentekokriteeriä olisi käytetty, Talvivaara-katastrofia ei olisi koskaan tullut.

Raportin peräänkuuluttamat hyvät väestösuhteet seuraavat itsestään, kun ihmiset alkavat voida paremmin. Viimeisten vuosien koettelemukset ja pakolaistilanteen arveluttava hoito ovat olleet liikaa ihmisten mielille. Kun nähdään, että uusia mahdollisuuksia löytyy lähes rajattomasti ja Suomi alkaa voida hyvin, silloin kansalaisetkin alkavat voida hyvin, ja ystävällisyys nousee pintaan.

Hetemäen lista olisi vaikea ja pelottava, jos yrittäisimme ratkoa sitä vanhoilla keinoilla. Muutoksen avulla siinä ei ole mitään pelättävää. Me pelkäämme, koska emme paremmasta elämästä tiedä. Vielä.

Feria-sivut, www.feriafinland.fi kertovat muutoksesta parempaan. Siellä on luettavissa maksutta FERIA-KIRJA, LEHDISSÄ olleet kirjoitukset, TEEMOJA, jonne tämäkin kirjoitus päättyy (koska ei ole lehteä, joka sen julkaisisi), SOVELLUS maaseudun keskusten kehittämiseksi, ASUINLÄHIKKÖJEN KAAVIOT, JUNARISTEILYT ja paljon muuta. Ja ne kaikki ovat parhaaksi kaikille.

Ulla Grünstein

Helsinki